

Remiss: Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden beslutar

att lämna yttrande över remisshandlingarna i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har skickat remisspromemorian "Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare" U2021/03373 med möjlighet för Lunds kommun att lämna yttrande senast den 1 november 2021. Ärendet har överlämnats till barn- och skolnämnden för besvarande.

I promemorian föreslås att ett nationellt professionsprogram ska inrättas innehållande dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare.

Barn- och skolförvaltningen har skrivit ett förslag till yttrande över promemorian. Av yttrandet framgår sammanfattningsvis att förvaltningen i delar är positiv promemorians förslag, samtidigt som vissa delar är svåra att ta ställning till då flera frågeställningar kvarstår. Statlig styrning med ett nationellt ramverk gällande kompetensutvecklingsinsatser, bedömningskriterier och meriteringsnivåer är tänkt att underlätta kommunens långsiktiga planering, men innebär också en inskränkning av den kommunala självstyrelsen och rektors möjlighet att styra sin inre organisation.

Underlag för beslutet

- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-09-28
- Barn- och skolförvaltningens förslag till yttrande 2021-09-28
- Remisshandlingar från Utbildningsdepartementet

2021-09-28

Diarienummer

BSN 2021/6379

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har skickat remisspromemorian "Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare" U2021/03373 med möjlighet för Lunds kommun att lämna yttrande senast den 1 november 2021.

Ärendet har överlämnats till barn- och skolnämnden för handläggning och besvarande, efter samordning med utbildningsnämnden.

Tidigare utredningar

Nu aktuella frågor har tidigare behandlats av två utredningar, dels Utredningen om en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner (U 2016:06), i promemorian benämnd Utredningen om en bättre skola, dels 2017 års skolmyndighetsutredning (U 2017:4), i promemorian benämnd Skolmyndighetsutredningen. Vidare byggde utredningen "Med undervisningsskicklighet i centrum - ett ramverk för lärares och rektorer professionella utveckling" (SOU2018:17) på förslag som lämnats av 2015 års skolkommission (U 2015:03), i promemorian benämnd Skolkommissionen. Detta var även en del i betänkandet Samling för skolan Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35). Lunds kommun var även remissinstans vid "Med undervisningsskicklighet i centrum - ett ramverk för lärares och rektorer professionella utveckling" (SOU2018:17). Det slutgiltiga betänkandet ligger i viss utsträckning till grund för den promemoria som nu sänts ut på remiss. Karriärstegsreformen, som infördes 2013, var genom dels en ändring i skollagen, dels en statsbidragsförordning det första steget mot en struktur för karriärmöjligheter för lärare. Promemorians förslag syftar till att ytterligare såväl styra som tydliggöra kompetensutveckling och karriärvägar för skolprofessionerna.

Promemoria "Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare", U2021/03373

I nu aktuell promemoria, U2021/03373, lämnas följande förslag:

- Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)
- Förslag till förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2019:1288) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare

2021-09-28

Diarienummer

BSN 2021/6379

Det föreslås att grundläggande bestämmelser om ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska regleras i skollagen och att mer detaljerade bestämmelser regleras på förordningsnivå eller av myndigheter som lyder under regeringen. Förslaget innebär att det bör slås fast i skollagen att det inom skolväsendet ska finnas ett nationellt professionsprogram samt att programmet ska innehålla dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare.

Det nationella professionsprogrammet för förskollärare, lärare och rektorer föreslås inrättas med syfte att stärka skolprofessionerna, höja kvaliteten på undervisningen samt öka skolprofessionernas attraktionskraft. Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla olika insatser med olika syften. Utöver ett nytt kompetensutvecklingsutbud föreslås att flera insatser som redan erbjuds ska ingå.

Vidare anges som förslag att "Karriärstegsreformen" ska kopplas till ett nationellt meriteringssystem med tydliga kriterier för *meriterad lärare* samt *särskilt meriterad lärare*. Inom ramen för det föreslagna meriteringssystemet förändras och tydliggörs även villkoren för vilka som kan erhålla förstelärartjänster eller lektorstjänster. Förslaget innebär att endast en meriterad lärare kan utses till förstelärare och endast en särskilt meriterad lärare utses till lektor med stöd av statsbidrag, detta enligt förordningen om statsbidrag till huvudmän som inrättar karriärsteg för lärare.

Slutligen föreslås att det inom Skolverket ska finnas ett särskilt organ "Rådet för professioner i skolväsendet" med avsikt att säkra professionernas inflytande på professionsprogrammet. Rådet får även i uppdrag att undersöka om, och i så fall på vilket sätt, meriteringssystemet skulle kunna utvecklas. Rådet föreslås bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket.

Fyra huvudområden är angivna i promemorians sammanfattning. Remissen innehåller totalt nio förslag kopplade till de fyra huvudområdena. Såväl ändringarna i skollagen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare som den nya förordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Ändringarna i förordningen (2019:1288) om statsbidrag till huvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, som syftar till att koppla karriärstegsreformen till meriteringssystemet, föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

2021-09-28

Diarienummer

BSN 2021/6379

Föredragning

Förvaltningens förslag till yttrande över remisshandlingarna finns som bilaga till tjänsteskrivelsen. Barn- och skolförvaltningen är i delar positiv till promemorians förslag men menar samtidigt att det inom flera områden kvarstår frågeställningar som påverkar de faktiska konsekvenserna i verksamheterna, vilket gör det svårt att ta ställning till något eller några av förslaget/-en. Statlig styrning med ett nationellt ramverk gällande kompetensutvecklingsinsatser, bedömningskriterier och meriteringsnivåer är tänkt att underlätta kommunens långsiktiga planering, men innebär också en inskränkning av den kommunala självstyrelsen och rektors möjlighet att styra sin inre organisation.

Beredning

Ärendet har beretts av berörda tjänstepersoner på barn- och skolförvaltningen och samordnats med utbildningsförvaltningen. Ansvariga tjänstepersoner har deltagit vid remisseminarium anordnat av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Avstämning har också skett med grannkommuner och Malmö universitet.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet. Kvalificerad och adekvat kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare bedöms gynna barnens lärande, då kvalitén i undervisningen ökar. Att öka attraktionskraften för professionerna i skolväsendet bedöms inverka på rekryteringen och möjliggör att förskollärare och lärare stannar i yrket längre, något som också bedöms positivt för barn och elever.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär ökade kostnader för skolhuvudman och det är av vikt att ekonomisk kompensation medföljer. De resurser och tillhörande kostnader som kompetensutvecklingen tar i anspråk innebär att ytterligare resurser kommer att behöva tillföras verksamheterna. Då det inte finns konkreta förslag i utredningen som anger omfattning av kompetenshöjande insatser/utbildning för att nå respektive meriteringsnivåer går det inte att bedöma hur stor ekonomisk konsekvens det får för verksamheten. Vidare innebär förslaget att kompetensutvecklingen i större utsträckning är individstyrd, vilket gör det svårare att använda i förväg planerade utvecklingsdagar för kompetensutveckling. Exempelvis studier/kurser vid universitet kan förväntas ske dagtid under läsåret, med frånvaro i verksamheten till följd och därtill ökade kostnader för vikarier. Vidare framgår inte tydligt av utredningen i vilken omfattning administrationen i samband med olika

2021-09-28

Diarienummer

BSN 2021/6379

kompetensnivåer kommer att hanteras på respektive skolenhet. Det är av vikt att inte ytterligare kostnader och administrativt arbete åläggs skolhuvudman och verksamhet eller enskild rektor, lärare och förskollärare.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

Marianne Andersson
HR-chef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Utbildningsdepartementet

För kännedom:
Utbildningsnämnden